

The effect of Security on the willingness of women to use public spaces in city (Case study: Behshahr City)

Sedigheh Lotfi * , **Maryam Momenpour Akerdi**

Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

ARTICLE INFO

Keywords:

- Security
- Women's Inclination
- Public spaces
- Behshahr

Original Article

Received: 23/07/2024

Accepted: 02/01/2025

ABSTRACT

Cities play a vital role in the well-being and quality of life of the majority of the population. urban public spaces serve as a platform for social interactions, cultural activities, and leisure time for citizens. However, access to and utilization of these spaces is not equally possible for all individuals. Women, due to various factors such as gender, age, marital status, social class, and ethnicity, feel less secure in public spaces compared to men. This can lead to restricted mobility, decreased social participation, and the marginalization of women from society. The purpose of the current research is to investigate the impact of security on the willingness of women to use the public spaces of the city and specifically Mellat Shahr Park in Behshahr. This research is descriptive-survey and applied in nature. The statistical population included all women residing in the vicinity of Mellat Park in Behshahr city. The sample size was 380 individuals selected through simple random sampling. Data were collected through a questionnaire and analyzed using SPSS and Amos software. Descriptive and inferential statistics were used for data analysis, and structural equations and other appropriate tests were used to confirm or reject the research hypotheses. The results indicated that the most influential factor on women's inclination to use Mellat Park is the security present in the park. Other influential factors include freedom and comfort (comfort), facilities available in the park, and the time residents spend in the park.

Copyright: © 2024 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY). license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Citation: Lotfi, S and Momenpour Akerdi, M (2024) The effect of Security on the willingness of women to use public spaces in the city (Case study: Behshahr City), *Sustainable Development of Geographical Environment*: Vol. 6, No. 11, (59-78)
<https://doi.org/10.48308/sdge.2025.236238.1201>

* Corresponding Author's Email: s.lotfi@umz.ac.ir

Sustainable Development of Geographical Environment

Journal homepage: <https://egsdejournal.sbu.ac.ir>

Extended Abstract

Background and purpose: Public spaces serve as places where all members of the community can gather and benefit from various facilities and activities, playing a crucial role in enhancing the quality of urban life. However, the safety of these spaces, especially for women, has always been a primary concern. In architecture and urban design, paying attention to the distinctions between women and men and their different needs is very important. Women's share of leisure time is significantly less than that of men, and recreational and sports facilities for them are more limited. Unfortunately, statistics show that women are more likely than men to be victims of crime and harassment in public spaces. Research on the factors affecting women's safety and their willingness to use public spaces, especially urban parks, has identified a range of individual and environmental factors. The present study tried to investigate the impact of environmental factors women's safety and their willingness to use public spaces of urban parks in the city of Behshahr.

Methodology: This research is applied in terms of its objective and descriptive and survey-based in terms of its study type. The statistical population includes all women residing in the vicinity of Mellat Park in Behshahr. Mellat Park is close to important urban centers. The sample size was estimated to be 380 individuals using Cochran's formula with a confidence level of 95% and a margin of error of 5%. Simple random sampling was employed, and data were collected through a questionnaire. A researcher-made questionnaire consisting of 49 questions was used in this study. To examine the construct validity of the questionnaire and confirm the factors considered, in the first step, experts' opinions were used and some modifications were made, and in the second step, factor analysis using the rotation of orthogonal axes (Vari-Max) was used to obtain pure factors. For this purpose, the KMO index and Bartlett's sphericity test were used. To perform analysis appropriate to the scales used, Pearson correlation

coefficients, chi-square test, path analysis, and other appropriate tests were used, and the results were analyzed using SPSS 22 and Amos software.

Findings and discussion: The findings of the present study indicate that the most significant factor influencing women's willingness to use Mellat Park is the security present in the park. Security is a fundamental human need, and how it is addressed has a direct impact on the satisfaction of other needs. Therefore, security can be considered a fundamental right and a prerequisite for the continuity and enhancement of people's well-being and health. According to Maslow's hierarchy of needs theory, security is regarded as one of the essential and foundational needs for human development, similar to physiological needs that are necessary for sustaining life. Thus, improving this component directly affects the health and happiness of individuals and, consequently, society.

Conclusion: The findings of the study show that security is the most important concern for women in using the public space of Mellat Park. This can be due to various reasons, including personal experiences of insecurity in the park, observing inappropriate behavior, lack of adequate lighting, lack of security presence, and inappropriate design of the park. The second factor affecting women's willingness to use Mellat Park is freedom and comfort. This means feeling safe and comfortable when in the park, the absence of disturbance and harassment, the ability to perform various activities without judgment or restriction, and the presence of appropriate amenities such as restrooms, prayer rooms, etc. The presence of diverse and attractive facilities in the park can be a factor in increasing women's willingness to use it. These facilities can include green space suitable for walking and exercising, playgrounds for children, comfortable urban furniture, a suitable space for studying and working, sports facilities, etc.

Keywords: Women's Inclination, Public spaces, Behshahr.

تأثیر امنیت بر میزان تمایل بانوان در استفاده از فضاهای عمومی شهر (مطالعه موردی: شهر بهشهر)^۱

صدیقه لطفی ^{ID} *، مریم مومن پور آکردی ^{ID}

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

اطلاعات مقاله

چکیده

واژه‌های کلیدی:

- امنیت
- تمایل بانوان
- فضاهای عمومی
- شهر بهشهر

مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۳

شهرها به عنوان محل زندگی اکثریت جمعیت، نقشی حیاتی در رفاه و کیفیت زندگی افراد ایفا می‌کنند. فضاهای عمومی شهری بستر تعاملات اجتماعی، فعالیت‌های فرهنگی و اوقات فراغت شهروندان هستند. با این حال، دسترسی و استفاده از این فضاها برای همه افراد به طور یکسان امکان‌پذیر نیست. زنان به دلیل عوامل مختلف، از جمله جنسیت، سن، وضعیت تاهل، طبقه اجتماعی و قومیت، در مقایسه با مردان، احساس امنیت کمتری در فضاهای عمومی می‌کنند. این امر می‌تواند منجر به محدود شدن تحرک، کاهش مشارکت اجتماعی و به حاشیه رانده شدن زنان از جامعه شود. هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی تأثیر امنیت بر میزان تمایل بانوان در استفاده از فضاهای عمومی شهر و به طور خاص پارک ملت شهر بهشهر است. این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی و کاربردی است. جامعه آماری شامل کلیه زنان ساکن در محدوده اطراف پارک ملت شهر بهشهر و حجم نمونه ۳۸۰ نفر و به صورت تصادفی ساده انتخاب شده است. داده‌ها از طریق پرسشنامه جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS و Amos تجزیه و تحلیل شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی و به منظور تأیید یا رد فرضیه‌های پژوهش از معادلات ساختاری و سایر آزمون‌های متناسب استفاده گردید. نتایج نشان داد که مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر تمایل بانوان به استفاده از پارک ملت، امنیت موجود در پارک است. سایر عوامل تأثیرگذار شامل آزادی و راحتی (آسایش)، امکانات موجود در پارک و زمان حضور ساکنین در پارک هستند.

Copyright: © 2024 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY). license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

استناد: لطفی، صدیقه؛ مومن پور آکردی، مریم (۱۴۰۳). تأثیر امنیت بر میزان تمایل بانوان در استفاده از فضاهای عمومی شهر (مطالعه موردی: شهر بهشهر)، توسعه پایدار محیط جغرافیایی، دوره ۶، شماره ۱۱، (۷۸-۵۹).

<https://doi.org/10.48308/sdge.2025.236238.1201>

* رایانامه نویسنده مسئول: s.lotfi@umz.ac.ir

۱. این مقاله محصول یک پژوهش مستقل است.

مقدمه

امنیت و استفاده از فضاهای عمومی توسط بانوان یکی از موضوعات مهم و پرچالش در برنامه‌ریزی شهری و طراحی محیط‌های عمومی است. فضاهای عمومی به عنوان مکان‌هایی که تمامی افراد جامعه می‌توانند در آن‌ها حضور یابند و از امکانات و فعالیت‌های مختلف بهره‌مند شوند، نقش بسیار حیاتی در ارتقای کیفیت زندگی شهری دارند (Mishra and Gupta, 2018). با وجود اهمیت فضاهای عمومی در زندگی شهری، زنان به دلیل عوامل متعددی از جمله آزار و اذیت، جرم و جنایت، و احساس ناامنی، در استفاده از این فضاها با محدودیت‌هایی روبرو هستند. این امر نه تنها کیفیت زندگی زنان را به طور قابل توجهی تحت تاثیر قرار می‌دهد، بلکه مانع از مشارکت فعال آنها در جامعه و استفاده از مزایای فضاهای عمومی می‌شود (Neha, et al, 2018). در نتیجه، زنان در تعاملات اجتماعی محتاط‌تر عمل می‌کنند و با هر اتفاقی، ترس و دلهره‌ی آنها دوچندان می‌شود. این موضوع در نهایت منجر به احساس ناامنی و افزایش اضطراب، افسردگی و پس از سانحه در آنها می‌گردد (Day, 2000; Basu, et al, 2023).

امنیت اجتماعی، آرامش و آسودگی خاطری است که هر جامعه‌ای وظیفه دارد آن را در ابعاد مختلف، از جمله شخصی، اقتصادی، سیاسی و فضایی برای آحاد جامعه خود فراهم کند (Byun and Ha, 2023). از این رو، ایجاد فضایی امن و دور از هرگونه مشکل امنیتی و جنسی برای زنان، به منظور فراهم کردن آرامش روانی و حس سرزندگی برای آنها، ضروری به نظر می‌رسد. فضاهایی که مختص بانوان بوده و آنها در آن احساس امنیت و آرامش خاطر داشته باشند (Navarrete-Hernandez, et al, 2021). در معماری و طراحی فضاهای شهری توجه به تمایز زنان و مردان و نیازهای متفاوتی که آنها دارند، بسیار حائز اهمیت است (Abdul Rashid, et al, 2017). مطالعات پیشین نشان می‌دهد که زنان با محدودیت‌های متعددی در استفاده از فضاهای عمومی مانند پارک‌ها روبرو هستند. این محدودیت‌ها شامل کمبود منابع (مانند محدودیت مالی)، احساس ناامنی، مسئولیت‌های مراقبتی و هنجارهای اجتماعی جنسیتی می‌شوند. این عوامل، زمان و مکان استفاده از فضاهای عمومی را برای زنان تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. همچنین حضور زنان در فضاهای عمومی غالباً در چارچوب "حوزه‌های مجزا" درک می‌شود، اما این چارچوب به طور کامل حضور زنان در فضاهای عمومی و تجربیات آنها را در آنجا توضیح نمی‌دهد (Krenichyn, 2005; Basu, et al, 2021). علاوه بر این، سهم زنان در اوقات فراغت به طور قابل توجهی کمتر از مردان است و امکانات تفریحی و ورزشی برای آنها محدودتر است. این موضوع به دلیل نگرش‌های سنتی حاکم بر جامعه در مورد نحوه گذراندن اوقات فراغت زنان، به خصوص برای زنان خانه‌دار، تشدید می‌شود.

از آنجا که پارک ملت یکی از مهم‌ترین فضاهای عمومی شهر بهشهر محسوب می‌شود، مطالعه شرایط امنیتی آن برای بررسی رفتارهای اجتماعی بانوان ضروری است. این تحقیق می‌تواند به شناخت عمیق‌تری از نیازهای امنیتی زنان در استفاده از فضاهای عمومی منجر شود و در نهایت منجر به بهبود طراحی، مدیریت، و سیاست‌گذاری‌های شهری برای افزایش حضور فعال و امن بانوان در این فضاها شود. در بسیاری از مطالعات پیشین، توجه عمده‌ای به کیفیت فضاهای عمومی و طراحی‌های کالبدی آن‌ها شده است، اما تعداد محدودی از تحقیقات به صورت خاص به ارتباط بین احساس امنیت و تمایل بانوان برای استفاده از این فضاها پرداخته‌اند. همچنین، شکاف بزرگی در مطالعات مربوط به مناطق شهری کوچکتر مانند بهشهر وجود دارد. اکثر پژوهش‌ها بر شهرهای بزرگ و کلانشهرها متمرکز بوده‌اند و تحلیل‌های دقیقی از فضاهای عمومی شهرهای کوچک‌تر در ارتباط با امنیت و تعاملات اجتماعی زنان انجام نشده است. این پژوهش با تمرکز بر شهر بهشهر و پارک ملت به پر کردن این خلاء کمک می‌کند. بنابراین هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر امنیت بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک ملت شهر بهشهر است. به‌طور خاص، این پژوهش به شناسایی عوامل موثر بر احساس امنیت بانوان در این فضا می‌پردازد و راهکارهایی را برای بهبود وضعیت امنیتی و افزایش حضور زنان در این مکان عمومی پیشنهاد می‌کند. لذا پژوهش حاضر، به این سوال پاسخ می‌دهد که آیا امنیت بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک فضاهای سبز شهری مانند پارک ملت تأثیر دارد؟

مبانی نظری و پیشینه

فضای شهری

فضای شهری چیزی نیست جزء فضای زندگی روزمره شهروندان که هر روز به صورت آگاه و ناآگاهانه در طول راه از منزل تا محل کار ادراک می‌شود. مکان‌های موفق شهری باید کیفیت را در سه عنصر اساسی ترکیب کنند فضای فیزیکی، تجربه حسی و فعالیت. مفهوم فضای شهری بر این برداشت تکیه دارد که از اجزای ساختار شهر است که دارای کلیت هماهنگ و مستمر و از نظر بعد کالبدی فراگیر است. این فضا باید نظم و زیبایی داشته باشد و برای فعالیت‌های شهری ساماندهی شود فضای شهر عنصر اصلی ساختار شهری است که با مرکز راهبردهای اجتماعی ارتباط دارد. جزء لاینفک و جدایی‌ناپذیر شهر فضای آن است. خیابان‌ها پارک‌ها و میدان‌ها، ساختمان‌ها و غیره و فضای کنش‌های انسانی در شهر را شکل می‌دهند (Akbari, et al, 2020). پیچیدگی، داشتن ابعاد متنوع و متعدد بودن امنیت و تأثیر عوامل محیطی بر این مهم بر کسی پوشیده نیست. بنابراین فضاهای شهری با توجه به نقش خود، باید عدالت در دسترسی و تأمین خدمات شهروندان را فراهم نمایند (Carmona, 2019).

امنیت، ویژگی‌ها و اصول مربوط به آن

امنیت از نیازهای اساسی انسان است که نحوه‌ی پاسخگویی به آن تأثیر مستقیم در ارضای نیازهای دیگر او دارد (Mirkatoli and Arianakia, 2024). امنیت پدیده‌ای چند بُعدی است و بعد از نیازهای فیزیولوژیک، دومین نیاز بشر است (Saydi and Ghasemnejad, 2020). عمده‌تاً دو بُعد برای امنیت وجود دارد: بُعد عینی که با پارامترهای عینی محیط رفتاری ارزیابی می‌شود؛ و بُعد ذهنی که بر اساس احساس امنیت در اجتماع درک می‌شود. امنیت را می‌توان در سطوح مختلف جامعه از نظر فردی و خانوادگی شهری و اجتماعی ملی و بین‌المللی مطرح کرد (شکل ۱).

شکل ۱: سطوح امنیت در جامعه (منبع: پیرزاده، ۱۴۰۱)

امنیت شهروندان و زنان در فضاهای شهری

فضای شهری باید امنیت گروه‌های مختلف کاربری را تأمین کند. ترس از جرم رفتار و حوادث در محیط شهری تأثیراتی بر زنان و گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماعی و اقتصادی دارد. ناامنی زنان در فضاهای شهری مشارکت کامل آنان را در جامعه محدود و علاوه بر آسیب روانی فرد، خانواده‌ها و در نهایت کل جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Karami and Arianakia, 2024). زنان به دلیل وجود تبعیض‌های جنسیتی که در جامعه نسبت به آن‌ها وجود دارد، بیشتر

در معرض احساس ناامنی قرار دارند (Mirkatoli, et al, 2023). فقدان احساس امنیت زنان به واقع به مفهوم تهدید ارزش نقش مادری، همسری و گاهی سرپرستی یک خانواده است و مصون ماندن از هر آسیب و تجاوزی به زن و حریم زنان را از لحاظ جسمی و روحی تهدید کند، متعاقباً به نسل‌های بعدی منتقل خواهد شد (Ghodrati and Roshandel, 2016). بنابراین شواهد گوناگون حاکی از آن است که با گسترش شهرنشینی و پیچیده‌تر شدن مناسبات انسانی، فضاهای شهری مانند گذشته نیستند و نوعی احساس ناامنی در آن به‌ویژه برای زنان وجود دارد (Sadeghi and Pourgholami Sarvandani, 2020). مشخص شده است که مناطق پیاده‌روی از طریق تأثیرگذاری بر سرزندگی و جذابیت، تأثیر قابل توجهی بر رفتار عابر پیاده دارند و نظریه کالن ممکن است برای تجزیه و تحلیل رفتار عابر پیاده و ادراکات شهر مورد استفاده قرار گیرد. این مطالعه نشان داد که پیکربندی فضایی و نظریه کالن با تکمیل یکدیگر بر حرکت عابر پیاده تأثیر می‌گذارند (Yildirim and Celik, 2023). به اعتقاد نیومن محیط کالبدی می‌بایست دارای خصوصیات مانده مکانیزم‌های نمادین، مرزهای سلسله مراتبی تعریف شده از عرصه‌های خصوصی تا عمومی باشد تا پهنه‌های مختلف درک و دانسته شود. ایجاد ظرفیت کالبدی نظارتی در فضا موجود باشد تا فرصت نظارت برای ساکنان و دیگران نهاد ممکن گردد (Lotfi, et al, 2014). زنان شهری دسترسی ناعادلانه به کار و شرایط زندگی بهداشت و آموزش و پرورش و غیره دارند در واقع زنان بیش از مردان در معرض فقر و تبعیض جنسیتی قرار دارند. جنسیت به عنوان مهمترین عامل شخصیتی در درک امنیت بشمار می‌رود. حس امنیت در مورد مردان و زنان متفاوت است اما عموماً زنان ترس بیشتری احساس می‌کنند. استانکوا بر این باور است که به گونه ثابتی ترس از جرم در زنان سه برابر مردان است دلایل این امر عبارت اند از: (۱) زنان به لحاظ جسمانی توان کمتری در دفاع از خود دارند. (۲) نگهداری و حفاظت از کودکان زنان را بیشتر مستعد ترس از جرم می‌سازد (۳) زنان کنترل کمتری بر حیطه خصوصی شان دارند از این رو بیشتر می‌ترسند. (۴) زنان نسبت به سایر انواع آسیب‌ها بیشتر در معرض تعرض جنسی قرار دارند از این رو به خطراتی که با آن روبه رو می‌شوند واکنش واقع‌گرایانه‌ای نشان می‌دهد. (۵) سطح ترس زنان معقول است اما مردان تمایل دارند ترس‌های خود را طبیعی جلوه دهند (Kamali and Sahraeinejad Robati, 2021).

نتایج مقاله ای با عنوان تبیین ارتباط فضای شهری و احساس امنیت اجتماعی (مورد مطالعه شهر سوران) نشان داد بین فضای شهری و احساس امنیت اجتماعی در شهر سوران در سطح ۹۹ درصد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. فضای شهری توانسته ۴۳ درصد تغییرات احساس امنیت اجتماعی را پیش بینی کند (Rigi and Hazrati, 2023). پژوهشی در باره مؤلفه‌های احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای عمومی، مورد مطالعه محله صادقیه نشان داد امنیت در فضاهای عمومی، برای کیفیت زندگی در شهرها و توسعه پایدار جوامع، ضروری است. با پیچیده‌تر شدن شهرنشینی، نیاز به رویکردهای جدیدی برای تأمین امنیت، به خصوص برای گروه‌های آسیب‌پذیر مانند زنان، احساس می‌شود. نتایج نشان داد که بین مولفه‌های امنیت در کالبد و فضای شهری، امنیت و نگرش به عملکرد قانون، و امنیت در جامعه و فرهنگ با احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای عمومی رابطه معناداری وجود دارد (Hosseini and Ahmadi, 2021).

احساس ناامنی و ترس مانع از حضور زنان در شهر و فضاهای عمومی می‌شود که ارتباط مستقیمی بین برنامه‌ریزی شهری و ایجاد احساس امنیت برای زنان وجود دارد. به کارگیری این برنامه‌ریزی‌ها در کنار تمهیدات موازی می‌تواند امنیت اجتماعی زنان را تأمین کند (Shirzaei and Salavarzizadeh, 2021). مطالعه ای در ارتباط با احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی با تأکید بر پارکهای شهری، مطالعه موردی: تبریز نشان داد که میزان احساس امنیت زنان در پارک‌های محله‌ای و ناحیه‌ای بطور معنی داری پایین تر از پارک های حاشیه خیابان، شهری و فراشهری است. هم چنین نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد میان کیفیت کالبدی و احساس امنیت زنان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد (Azar and Mohammadi Birang, 2019).

پژوهشی در باره اهمیت ایمنی زنان در دستیابی به عملکرد مناسب پارک‌های شهری پیشنهاد نمود که با تأکید بر لزوم ایجاد و افزایش ایمنی در پارک‌های شهری، برنامه‌ریزی محیطی برای کاهش از ایجاد و افزایش صدمات و آسیب‌های ناشی از کاهش امنیت در پارک‌های شهری مورد توجه قرار گیرد. تلفیق مهارت‌های ایمنی با برنامه‌ریزی منسجم نیز ضروری است (Barker, et al, 2022). رابطه بین فرم شهری و تحرکات زنان در مناطق پیرامونی شهر بوگوتا تأثیرات قابل توجهی بر تجربیات فضایی جنسیتی دارد. این پژوهش تأکید می‌کند که چگونه احساس امنیت درک‌شده نقش واسطه‌ای بین ویژگی‌های محیط ساخته‌شده و رفتارهای حرکتی زنان دارد. به عبارتی، طراحی شهری و زیرساخت‌های محیطی بر نحوه حرکت و تجربه زنان از فضاهای عمومی تأثیرگذار هستند (Pucci, et al, 2023).

تفاوت‌ها و نوآوری‌های پژوهش حاضر نسبت به پژوهش‌های ذکر شده در زمینه امنیت زنان در فضاهای شهری، می‌توان به چندین جنبه کلیدی توجه کرد: پژوهش‌های قبلی بر روی جنبه‌های خاصی از امنیت زنان تمرکز کرده باشند، مانند آزارهای خیابانی، احساس امنیت یا تأثیر طراحی شهری. اگر پژوهش حاضر به موضوعات جدیدتری مانند تأثیر فناوری‌های نوین یا تغییرات اجتماعی اخیر بر امنیت زنان بپردازد، این یک تفاوت مهم خواهد بود. نتایج پژوهش‌های مختلف، به طور قابل توجهی متفاوت است. اگر پژوهش حاضر نتایج جدیدی ارائه دهد که با یافته‌های قبلی تناقض داشته باشد یا به نتایج غیرمنتظره‌ای برسد، این می‌تواند یک تفاوت مهم باشد. بررسی ابعاد جدیدی از امنیت زنان که در تحقیقات قبلی کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند (مانند تأثیرات روانشناختی یا اجتماعی بر احساس امنیت). شناسایی الگوهای جدید در رفتارهای اجتماعی یا ارائه راهکارهای عملی برای بهبود امنیت زنان که در تحقیقات قبلی کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.

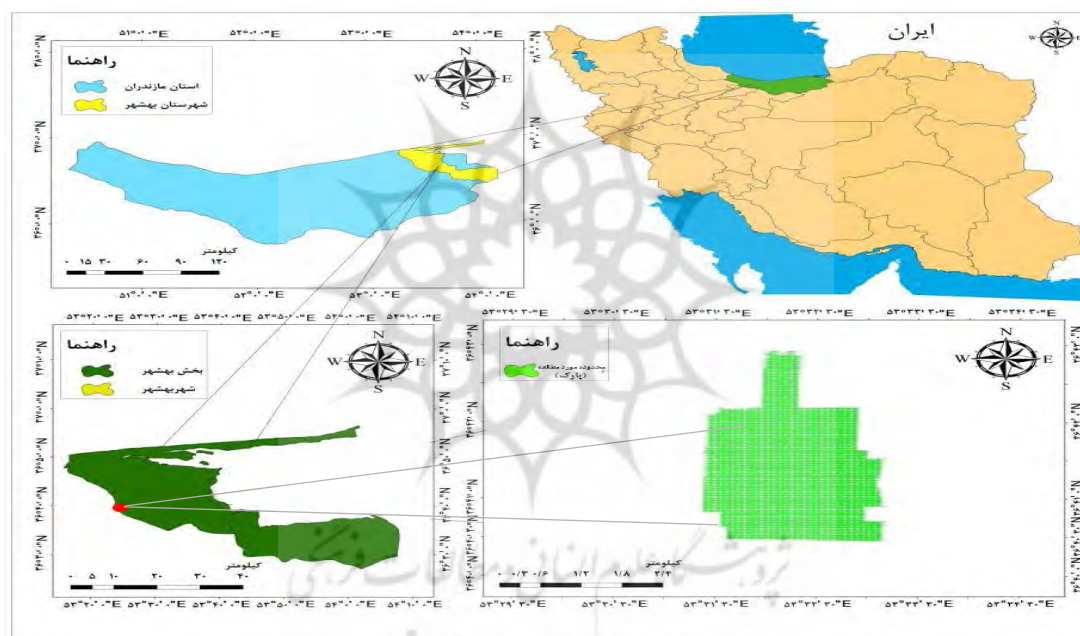
روش تحقیق

معرفی قلمرو پژوهش

شهرستان بهشهر با وسعت معادل ۱۴۱۶/۲۷ کیلومتر مربع در ۳۵ کیلومتری مرکز استان مازندران واقع شده است (شکل ۲). این شهرستان از سمت شمال به دریای خزر و از سمت جنوب به استان سمنان و از سمت مشرق به شهرستان گلوگاه (شرقی‌ترین شهرستان استان) و همچنین از سمت غرب به شهرستان نکا محدود می‌شود (Statistical Yearbook of Mazandaran Province, 2021). چهل‌ستون بهشهر یا باغ شاه بهشهر که امروزه به عنوان پارک ملت شناخته می‌شود مربوط به دوره صفوی است و در شهر بهشهر، خیابان شهید هاشمی‌نژاد، ساختمان شهرداری واقع شده و این اثر در تاریخ ۱۸ مهر ۱۳۵۶ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده‌است. این پارک با ابعاد ۱۷۰ متر عرض و ۵۵۰ متر درازا، در سال ۱۰۲۱ق به دستور شاه عباس اول صفوی طرح‌ریزی و طی چند سال احداث شده و محل تشریفات شاه عباس و پذیرایی مهمانان بوده است. این باغ با دو خیابان اصلی، محور طولی باغ با چشم‌اندازی به سوی شمال و دریا است و در نقطه تقاطع آنها، استخر بزرگ باغ قرار دارد.

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر نوع مطالعه، توصیفی و پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه زنان ساکن در محدوده اطراف پارک ملت شهر بهشهر بود. پارک ملت در محله فراش بهشهر و در خیابان‌های شهید بهشتی، شهید بهشتی ۱۲ و بلوار شهید هاشمی‌نژاد واقع شده است. موقعیت جغرافیایی این پارک به گونه‌ای است که در نزدیکی مراکز مهم شهری قرار دارد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و با سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای ۵٪، ۳۸۰ نفر برآورد گردید. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بود و داده‌ها از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شدند. در این تحقیق از پرسشنامه ۴۹ سوالی محقق ساخته استفاده شده است. تعداد سوالات هر متغیر شامل: تمایل بانوان در استفاده از پارک ۷ گویه؛ امکانات موجود در پارک ۱۶ گویه؛ امنیت موجود در پارک ۱۳ گویه؛ و آزادی و راحتی (آسایش) ۱۳ گویه است. جهت بررسی روایی سازه‌ای پرسشنامه و تأیید عامل‌های در نظر گرفته شده، در گام اول از

نظرات خبرگان استفاده شده و برخی اصلاحات انجام شد و در گام دوم از روش تحلیل عاملی به شیوه چرخش محورها متعامد (واری- ماکس) برای دستیابی به عامل‌های خالص استفاده شده است. بدین منظور از شاخص KMO^۲ و آزمون کرویت بارتلت^۴ استفاده شد. نتایج این شاخص‌ها نشان می‌دهد تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار، مدل عاملی، مناسب است. همچنین در این پژوهش به منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. بدین منظور یک نمونه اولیه شامل ۳۰ پرسشنامه پیش آزمون، و سپس با استفاده از داده‌های به دست آمده از این پرسشنامه‌ها و به کمک نرم‌افزار آماری SPSS میزان ضریب اعتماد با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد. از آنجائی که مقدار بدست آمده آلفای کرونباخ برای همه متغیرهای تحقیق بالای ۰/۷۰ بود می‌توان گفت پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار است. در ادامه برای انجام تجزیه و تحلیل متناسب با مقیاس‌های بکار رفته از ضرایب همبستگی پیرسون، آزمون کای اسکور و تحلیل مسیر و سایر آزمون‌های متناسب استفاده گردید و نتایج با استفاده از نرم‌افزار SPSS 22 و Amos^۵ تحلیل شدند.

شکل ۲: موقعیت شهرستان بهشهر در استان مازندران و پارک ملت در شهر بهشهر

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، به بررسی تأثیر عوامل فردی و محیطی بر تمایل بانوان به استفاده از فضای عمومی پارک ملت شهر بهشهر پرداخته شده است. خلاصه یافته‌های توصیفی در جدول ۱ آمده است. در ادامه این بخش ابتدا یافته‌های توصیفی متغیرها و سپس در بخش دوم به یافته‌های استنباطی پرداخته شده است. جدول ۱ رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به مؤلفه تمایل بانوان در استفاده از پارک را نشان می‌دهد. با توجه نتایج، مشاهده می‌شود که گویه «فضای سبز پارک سبب ایجاد آرامش در انسان می‌شود.» کمترین میزان تمایل و گویه «امنیت موجود در پارک سبب حضور تمایل بانوان در پارک می‌شود.» بیشترین تمایل بانوان در استفاده از پارک را داشته‌اند (جدول ۲).

جدول ۱- ویژگی‌های توصیفی جامعه آماری نمونه

۲۷/۹	۲۰-۳۰	سن	مشخصات جمعیتی به درصد
۲۹/۵	۳۱-۴۰		
۲۴/۵	محصل	شغل	
۲۴/۲	دانشجو		
۶۵/۳	به‌شهر	محل زندگی	
۱۴/۷	روستا و حاشیه		
۱۶/۸	خارج از شهرستان		
۲۸/۲	دیپلم	تحصیلات	
۲۵/۵	لیسانس		
۶۰	انفرادی	نوع حضور	
۲۳/۲	گروهی		
۱۶/۸	خانواده		
۲۷/۹	وقت گذرانی	دلیل حضور	حضور در پارک به درصد
۲۱/۳	ورزش		
۷/۱	کسب آرامش و کاهش استرس		
۵۷/۴	عصر		
۲۳/۴	شب	زمان حضور	
۱۸/۲	صبح		
۲۷/۶	هر روز		
۳۲/۴	دو بار در هفته	تعداد دفعات حضور در هفته	
۲۰/۳	یک بار هفته ای		
۹/۷	ماهی یکبار		

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

جدول ۲- توصیف مؤلفه تمایل بانوان در استفاده از پارک

ردیف	گویه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مجموع	رتبه
۱	فضای سبز پارک سبب ایجاد آرامش در انسان می‌شود.	۳۸۰	۲/۹۱۵۸	۱/۴۰۷۹۵	۱۱۰	۷
۲	حضور در پارک سبب ایجاد تعامل اجتماعی با دیگران می‌شود.	۳۸۰	۳/۰۱۵۸	۱/۳۲۷۵۱	۱۱۵	۴
۳	امنیت موجود در پارک سبب حضور تمایل بانوان در پارک می‌شود.	۳۸۰	۴/۲۲۸۹	۰/۷۴۶۲۹	۱۶۰	۱
۴	آیا میزان اطلاعات از گیاهان موجود در پارک در استفاده بهتر از آن تأثیر دارد.	۳۸۰	۳/۰۳۹۵	۱/۴۰۷۱۱	۱۱۵	۳
۵	آزادی و راحتی در پارک تمایل بانوان در استفاده از پارک را می‌افزاید.	۳۸۰	۳/۰۰۰۰	۱/۴۲۹۰۶	۱۱۴	۵
۶	فضای آرام و امن پارک با ایجاد نشاط، انگیزه ورزش کردن را در بانوان بوجود می‌آورد.	۳۸۰	۳/۸۵۲۶	۰/۷۵۷۹۸	۱۴۶	۲
۷	امکانات موجود در پارک می‌تواند تمایل بانوان در استفاده از پارک را افزایش دهد.	۳۸۰	۳/۰۱۳۲	۱/۴۶۸۱۶	۱۱۴	۶

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

مؤلفه امکانات موجود در پارک

جدول زیر رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به مؤلفه امکانات موجود در پارک را نشان می‌دهد. با توجه نتایج (جدول ۳)، مشاهده می‌شود که گویه «ایجاد نور پردازی بر روی درختان، گیاهان و گل‌ها در فضای پارک می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.» کمترین میزان تمایل و گویه «مسیرهای رفت آمد مناسب (پیاده‌روها) می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد» بیشترین میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک را داشته‌اند (جدول ۳).

جدول ۳- توصیف مؤلفه امکانات موجود در پارک

ردیف	گویه	تعداد میانگین	انحراف معیار	مجموع رتبه
۱	ایجاد استخر در پارک (حوض پرندگان و ماهی) و آبنا (فواره) بر زیبایی فضای سبز می‌افزاید و سبب حضور بیشتر می‌شود.	۳۸۰	۲/۹۰۲۶	۱/۴۱۱۷۸
۲	سرویس‌های بهداشتی مناسب می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد	۳۸۰	۴/۴۳۴۲	۰/۶۳۶۱۱
۳	حضور نیروی انتظامی می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد	۳۸۰	۱/۹۷۸۹	۰/۸۰۸۶۵
۴	مبل‌مان مناسب مناسب می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد	۳۸۰	۲/۹۸۴۲	۱/۴۲۳۴۲
۵	استقرار مجسمه‌های تاریخی (تندیس فردوسی، رستم و اژدها و...) در فضای سبز می‌تواند بر زیبایی فضای سبز افزوده و سبب حضور بیشتر می‌شود.	۳۸۰	۱/۴۸۹۵	۰/۵۰۰۵۵
۶	طراحی محوطه با سنگ‌های رنگی در فضای سبز می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۲/۸۱۰۵	۱/۴۱۶۴۱
۷	وسعت پارک می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۲/۰۹۷۴	۰/۸۷۶۸۵
۸	ایجاد ترکیب رقص نور و رقص آب در آبناها و برکه‌ها در فضای پارک می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۲/۴۹۴۷	۱/۰۷۶۲۴
۹	استفاده از موسیقی در فضای پارک می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۲/۸۱۰۵	۱/۳۹۹۵۵
۱۰	ایجاد نور پردازی بر روی درختان، گیاهان و گل‌ها در فضای پارک می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۱/۴۸۶۸	۰/۵۰۵۷۳
۱۱	ایجاد آلاچیق در فضای پارک می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۲/۹۳۶۸	۱/۳۹۲۱۰
۱۲	فروشگاه اغذیه فروشی می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۲/۰۵۰۰	۰/۸۲۸۳۴
۱۳	مسیرهای رفت آمد مناسب (پیاده‌روها) می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۴/۵۰۰۰	۰/۵۰۰۶۶
۱۴	سالن‌های اجتماعات می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۳/۳۶۸۴	۱/۱۲۳۵۳
۱۵	سینمای روباز یا سه بعدی می‌تواند در حضور بانوان در پارک مؤثر باشد.	۳۸۰	۲/۵۳۹۵	۱/۰۹۹۷۸

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

مؤلفه امنیت موجود در پارک

در بررسی توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها براساس امنیت موجود در پارک، یافته‌های حاصل از اطلاعات گردآوری شده در جدول زیر آورده شده است. جدول ۳ رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به مؤلفه امنیت موجود در پارک را نشان می‌دهد. با توجه نتایج، مشاهده می‌شود که گویه «حضور نیروی انتظامی در پارک میزان امنیت را افزایش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.» کمترین میزان تمایل و گویه «امنیت تأثیر مستقیم بر تمایل به حضور در پارک دارد» بیشترین میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک را داشته‌اند (جدول ۴).

جدول ۴- توصیف مؤلفه امنیت موجود در پارک

ردیف	گویه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مجموع	رتبه
۱	آگاهی از محیط پارک میزان امنیت را افزایش داده و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۳/۹۹۲۱	۰/۸۲۳۴۳	۱۵۲	۶
۲	قابلیت مشاهده توسط دیگران در پارک میزان امنیت را افزایش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۳/۰۲۱۱	۱/۴۱۰۳۲	۱۱۵	۱۰
۳	دسترسی آسان به کمک رسانان (پلیس، کارکنان پارک، مردم عادی) در پارک میزان امنیت را افزایش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۳/۵۰۵۳	۱/۰۸۸۴۲	۱۳۳	۸
۴	حضور نیروی انتظامی در پارک میزان امنیت را افزایش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۱/۹۶۸۴	۰/۷۹۱۸۱	۷۵	۱۲
۵	کیوسک‌های اطلاع رسانی در پارک میزان امنیت را افزایش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۳/۴۰۵۳	۱/۱۳۴۲۵	۱۲۹	۹
۶	پوشش درختی در پارک وسعت دید را زیاد نموده و بر میزان امنیت را افزوده و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۴/۰۰۰۰	۰/۸۱۸۶۵	۱۵۲	۵
۷	پرچین‌ها و پوشش انبوه گیاهان در پارک میزان امنیت را کاهش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل کمتر به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۳/۵۴۴۷	۱/۱۲۵۶۷	۱۳۵	۷
۸	کنترل تصویری در پارک میزان امنیت را افزایش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۴/۰۱۳۲	۰/۸۱۳۶۹	۱۵۳	۴
۹	کاهش فضا و مسیرهای مخفی (پوشیده از گیاهان) در پارک میزان امنیت را کاهش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل کمتر به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۲/۹۴۷۴	۱/۳۹۶۳۳	۱۱۲	۱۱
۱۰	فضاهایی که امکان غافلگیری و خطر وجود دارد میزان امنیت را کاهش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل کمتر به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۴/۵۱۳۲	۰/۵۰۵۷۳	۱۷۱	۳
۱۱	در دسترس بودن راه فرار میزان امنیت را کاهش می‌دهد. و سبب ایجاد تمایل کمتر به استفاده از پارک می‌شود.	۳۸۰	۴/۵۳۶۸	۰/۵۰۴۵۶	۱۷۲	۲
۱۲	امنیت تأثیر مستقیم بر تمایل به حضور در پارک دارد.	۳۸۰	۴/۹۷۸۹	۰/۱۶۱۰۶	۱۸۹	۱

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

مؤلفه آزادی و راحتی (آسایش)

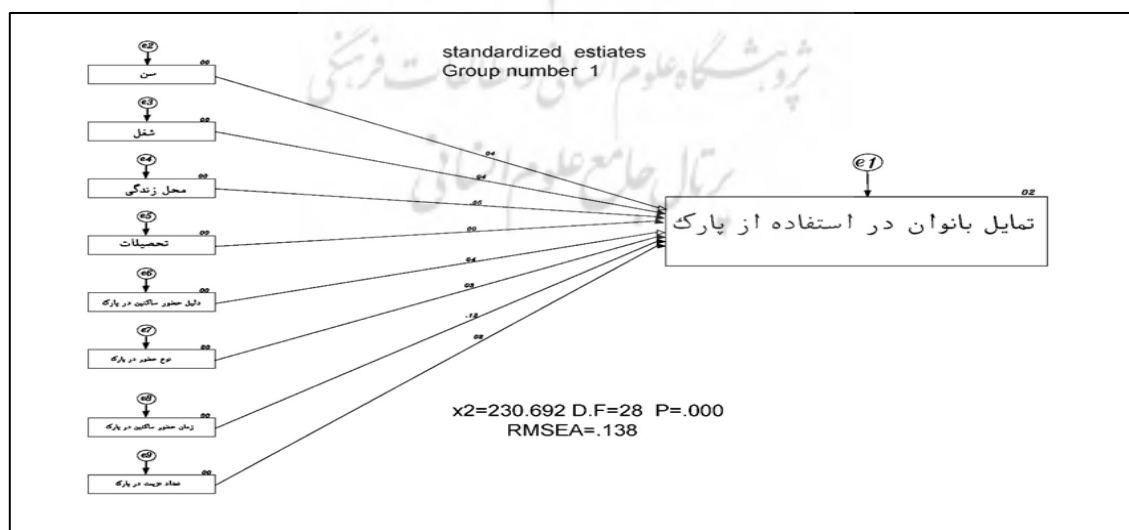
جدول ۵ رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به مؤلفه آزادی و راحتی (آسایش) را نشان می‌دهد. با توجه نتایج، مشاهده می‌شود که گویه «حضور در پارک از پریشانی خیال و سردرگمی می‌کاهد» کمترین میزان تمایل و گویه «حضور در پارک از نظر روحی و روانی رضایتمندی انسان را تأمین می‌نماید» بیشترین میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک را داشته‌اند (جدول ۵).

در این بخش از تحلیل داده‌ها با استفاده از آماره‌های استنباطی همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه و معادلات ساختاری به آزمون فرضیات تحقیق پرداخته شده است. معیارهای انتخاب روش آماری مناسب برای آزمون فرضیات براساس سطح سنجش متغیرها و هدف می‌باشد. در ادامه برای تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق از مدل یابی معادلات ساختاری به روش تحلیل مسیر و با کمک نرم افزار آموس استفاده شد. در حقیقت جهت بدست آوردن مهمترین عامل فردی تأثیر گذار، میزان تأثیر گذاری هر یک از عوامل در میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک محاسبه گردید. در نمودار زیر ضریب تخمین استاندارد روابط بین متغیرها نشان داده شده است (نمودار ۱).

جدول ۵- توصیف مؤلفه آزادی و راحتی (آسایش)

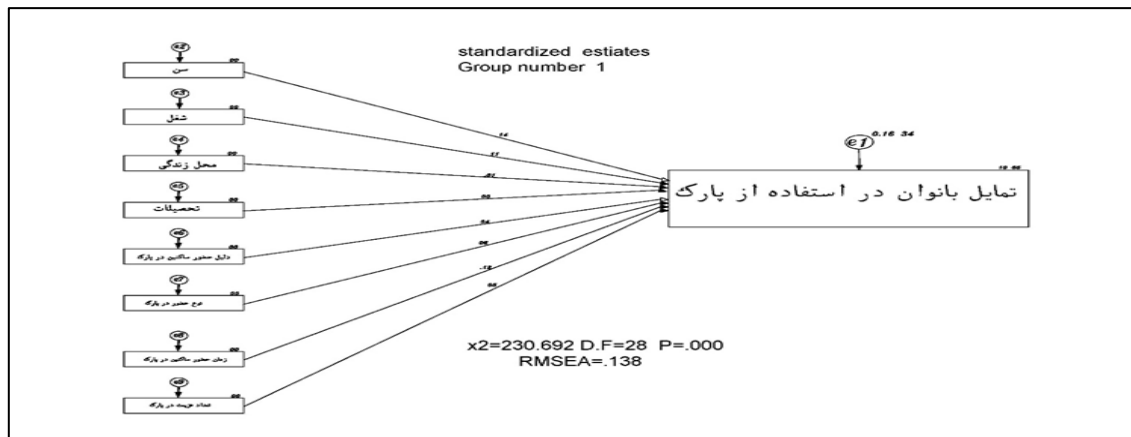
ردیف	گویه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مجموع	رتبه
۱	حضور در پارک از میزان افسردگی کم خواهد شد.	۳۸۰	۲/۹۸۴۲	۱/۴۲۷۱۳	۱۱۳	۸
۲	حضور در پارک شادی را وارد زندگی می‌نماید.	۳۸۰	۳/۰۲۸۹	۱/۴۳۳۳۸	۱۱۵	۶
۳	حضور در پارک از پریشانی خیال و سردرگمی می‌کاهد.	۳۸۰	۲/۰۰۰۰	۰/۸۰۸۹۲	۷۶	۱۴
۴	حضور در پارک احساس ترس و استرس را از بین می‌برد.	۳۸۰	۲/۰۰۷۹	۰/۸۱۷۰۰	۷۶	۱۳
۵	حضور در پارک از نظر روحی و روانی رضایتمندی انسان را تأمین می‌نماید	۳۸۰	۴/۰۴۷۴	۰/۸۱۴۰۴	۱۵۴	۱
۶	تا چه میزان زیبایی فضای سبز شهرک رضایت تان را تأمین می‌نماید؟	۳۸۰	۲/۸۵۰۰	۱/۳۷۲۹۹	۱۰۸	۱۱
۷	حضور در پارک سبب ایجاد بیشتر تعاملات می‌شود.	۳۸۰	۲/۵۳۹۵	۱/۱۲۸۲۰	۹۶	۱۲
۸	حضور در پارک سبب ایجاد نشاط و شادمانی بیشتر می‌شود.	۳۸۰	۴/۰۰۰۰	۰/۸۳۱۴۴	۱۵۲	۴
۹	حضور در پارک سبب ایجاد بیشتر انگیزه ورزش می‌شود.	۳۸۰	۳/۴۵۲۶	۱/۱۳۰۲۴	۱۱۳	۷
۱۰	حضور در پارک سبب ایجاد بیشتر آرامش روانی می‌شود.	۳۸۰	۴/۰۴۲۱	۰/۸۴۲۹۸	۱۵۳	۲
۱۱	حضور در پارک سبب می‌شود انسان راحت‌تر به فعالیت‌های اجتماعی بپردازد.	۳۸۰	۲/۹۲۸۹	۱/۴۰۷۷۴	۱۱۱	۱۰
۱۲	حضور در پارک سبب می‌شود انسان راحت‌تر به فعالیت‌های فرهنگی بپردازد.	۳۸۰	۲/۹۸۶۸	۱/۴۱۱۳۵	۱۱۳	۸
۱۳	حضور در پارک سبب می‌شود انسان راحت‌تر به فعالیت‌های ورزشی بپردازد.	۳۸۰	۳/۹۹۲۱	۰/۸۶۴۰۸	۱۵۲	۵
۱۴	حضور در پارک بدور از خانواه سبب می‌شود انسان آزادانه ساعتی را به تنهایی بگذراند.	۳۸۰	۳/۹۹۷۴	۰/۸۵۱۸۱	۱۵۳	۳

ماخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۳

نمودار ۱- مدل ساختاری تحقیق همراه با شاخص‌ها در حالت تخمین استاندارد

در نمودار بالا نتایج مربوط به الگوی تحلیل مسیر نشان داده شده است که نشان می‌دهد زمان حضور ساکنین در پارک، با بالاترین ضریب استاندارد؛ ۰/۱۲ درصد از واریانس میزان تأمل بانوان در استفاده از پارک را تبیین می‌کنند.

نمودار ۲- مدل ساختاری تحقیق همراه با شاخص‌ها در حالت تخمین غیر استاندارد

مدل اندازه‌گیری به‌وسیله تحلیل عاملی تأییدی و با استفاده از نرم‌افزار آموس و برآورد بیشینه احتمال (ML) مورد بررسی قرار گرفت (جدول ۶).

جدول ۶- برازش مدل

ردیف	نام آزمون	معیارهای مدل برازنده	معیارها در تحقیق حاضر	نتیجه
۱	X ²	معنادار باشد	۰/۰۰۲	مدل برازنده
۲	RMR	هر چه به صفر نزدیک تر باشد	۰/۰۰۱	مدل برازنده
۳	GFI	بین صفر و یک. برابر یا بزرگتر از ۰/۹	۰/۹۱	مدل برازنده
۴	AGFI	بین صفر و یک. برابر یا بزرگتر از ۰/۹	۰/۹۳	مدل برازنده
۵	RMSEA	کوچکتر از ۰/۱ باشد	۰/۰۶	مدل برازنده
۶	NFI	باید بزرگتر از ۰/۹ باشد	۰/۹۲	مدل برازنده
۷	CFI	باید بزرگتر از ۰/۹ باشد	۰/۹۱	مدل برازنده

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

در این تحقیق مجدور کای معنادار است. همچنین ریشه خطای میانگین مجذورات (RMSEA) ^۶ ۰/۰۵ به دست آمده است و به این علت که از ۰/۱ کم تر است دلیلی دیگر بر برازنده بودن مدل است. همچنین شاخص تطبیقی (CFI) ^۷ و شاخص تعدیل شدگی برازندگی (NFI) ^۸ برابر با ۰/۹۴ و ۰/۹۳ به دست آمده است (جدول ۶). این شاخص برای مدل‌های مناسب بین ۰/۹ و ۰/۹۵ می‌باشد. شاخص نماینده‌ی برازش مدل تحقیق، شاخص SRMR ^۹ است که معیار اندازه‌گیری متوسط باقی مانده‌ها است و هرچه این معیار کوچک‌تر باشد، حاکی از برازش بهتر مدل است. بنابراین با توجه به مقادیر ذکر شده، مدل از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد. بر اساس نمودار ۱ و ۲ تحلیل مسیر برای اثرات مستقیم و غیر مستقیم نتایج جدول زیر را به همراه دارد (جدول ۷).

یافته‌های جدول ۷ نشان می‌دهد که تنها اثر زمان حضور ساکنین در پارک بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک معنی‌دار می‌باشد (p-value < ۰/۰۵). در ادامه نیز نتایج نشان می‌دهد که متغیر زمان حضور ساکنین در پارک دارای بیشترین ضریب تأثیر (۰/۱۱۸) بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک است. با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان بیان کرد که در این مدل زمان حضور ساکنین در پارک دارای ضریب تأثیر ۰/۱۲ می‌باشند. بنابراین مهمترین عامل فردی تأثیر گذار در حضور بانوان، زمان حضور ساکنین در پارک می‌باشد.

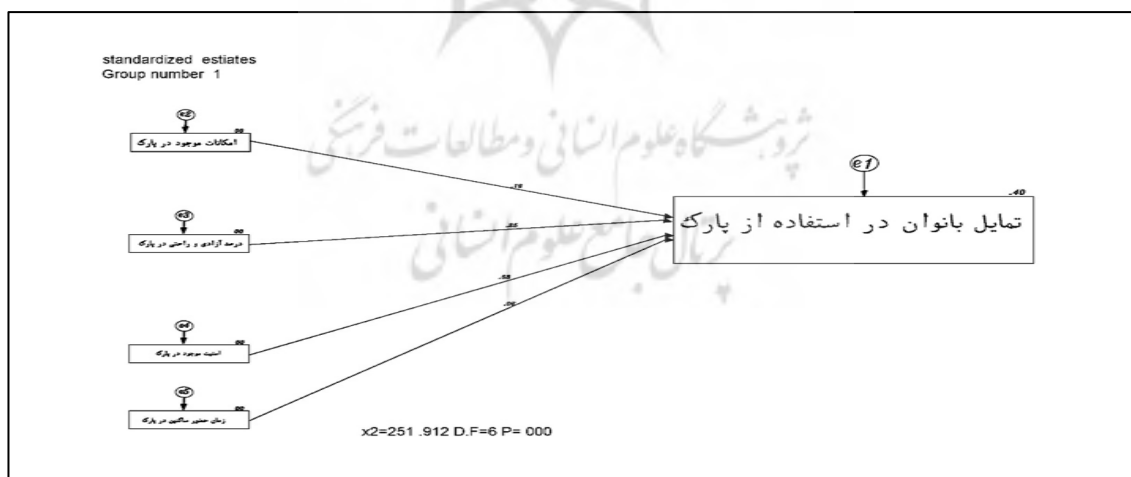
جدول ۷- ضرایب استاندارد و غیر استاندارد مدل

Label	سطح معناداری P	ضریب خطای نسبت بحرانی C.R.	ضریب خطای نسبت استاندارد S.E.	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد		
par_1	۰/۴۱۷	۰/۸۱۱	۰/۱۵۳	۰/۱۲۴	۰/۰۴۱	سن	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک
par_2	۰/۴۷۷	۰/۷۱۱	۰/۱۴۹	۰/۱۰۶	۰/۰۳۶	شغل	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک
par_3	۰/۰۲	۲/۳۲	۰/۲۳۷	۰/۵۵	۰/۱۱۸	زمان حضور ساکنین در پارک	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک
par_4	۰/۷۳۸	۰/۳۳۵	۰/۱۴۴	۰/۰۴۸	۰/۰۱۷	تعداد عزیزمت به پارک	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک
par_5	۰/۸۶۲	۰/۱۷۴	۰/۱۳۴	۰/۰۲۳	۰/۰۰۹	تحصیلات	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک
par_6	۰/۶۲	۰/۴۹۷	۰/۱۲۳	۰/۰۶۱	۰/۰۲۵	دلیل حضور در پارک	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک
par_7	۰/۳۸۲	۰/۸۷۴	۰/۲۷۲	۰/۲۳۸	۰/۰۴۴	نوع حضور در پارک	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک
par_8	۰/۲۴	-۱/۱۷۶	۰/۲۳۷	-۰/۲۷۸	-۰/۰۶	محل زندگی	<--- تمایل بانوان در استفاده از پارک

($P < 0.01$ ** $P < 0.05$ *)

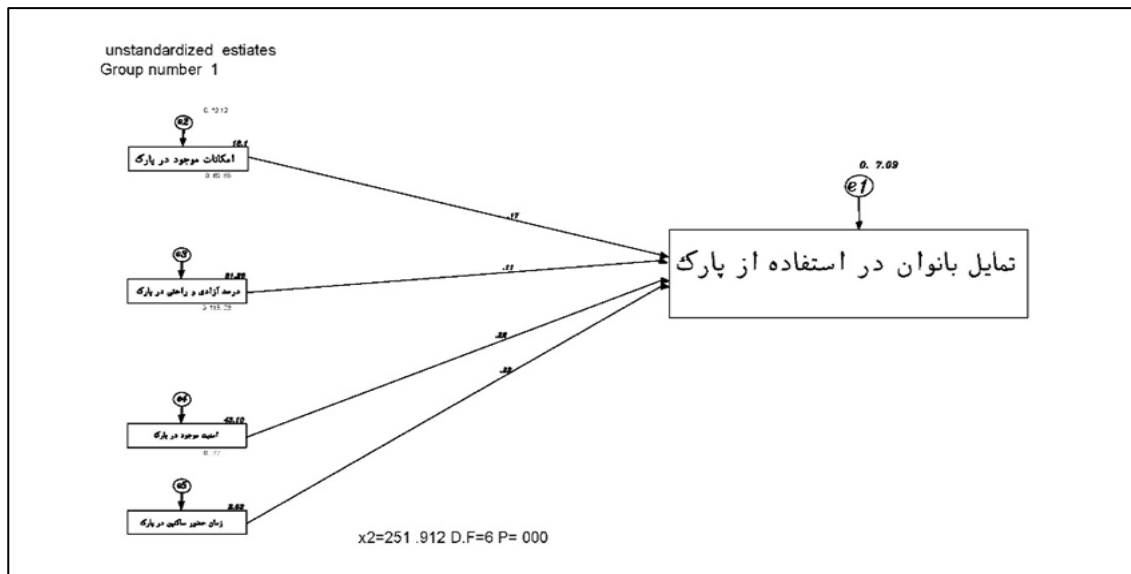
(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

در ادامه به منظور بررسی تأثیر امکانات، امنیت و آزادی و راحتی حضور بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک از مدل یابی معادلات ساختاری به روش تحلیل مسیر و با کمک نرم‌افزار آموس استفاده شد. همچنین برای کسب مهمترین عامل تأثیر گذار، میزان تأثیر گذاری هر یک از عوامل در حضور بانوان در پارک محاسبه شد. در نمودار زیر ضریب تخمین استاندارد روابط علی بین متغیرها نشان داده شده است (نمودار ۳).

نمودار ۳- مدل ساختاری تحقیق همراه با شاخص‌ها در حالت تخمین استاندارد

در نمودار بالا نتایج مربوط به الگوی تحلیل مسیر نشان داده شده است که نشان می‌دهد امکانات موجود در پارک ۰/۱۶ درصد، آزادی و راحتی (آسایش) ۰/۲۵ درصد، امنیت موجود در پارک ۰/۶۳ درصد و زمان حضور ساکنین در پارک ۰/۰۵ درصد از واریانس میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک را تبیین می‌کنند.

نمودار ۴- مدل ساختاری تحقیق همراه با شاخص‌ها در حالت تخمین غیر استاندارد

بر اساس نمودارهای تحلیل مسیر برای اثرات مستقیم و غیر مستقیم نتایج جدول زیر را به همراه دارد.

جدول ۸- ضرایب استاندارد و غیر استاندارد مدل

Label	سطح معناداری P	نسبت بحرانی C.R.	ضریب خطای استاندارد S.E.	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد	
par_1	۰/۰۰۰	۱۷/۲۱۶	۰/۰۱۳	۰/۲۲۱	۰/۶۳۱	امنیت موجود در پارک <---
par_2	۰/۰۰۰	۶/۸۷۳	۰/۰۱۶	۰/۱۱۳	۰/۲۵۲	آزادی و راحتی (آسایش) <---
par_3	۰/۰۰۰	۴/۳۳۳	۰/۰۳۹	۰/۱۷	۰/۱۵۹	امکانات موجود در پارک <---
par_4	۰/۱۶۴	۱/۳۹۱	۰/۱۵۶	۰/۲۱۷	۰/۰۵۱	زمان حضور ساکنین در پارک <---

($P < ۰/۰۱$ ** $P < ۰/۰۵$ *)

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳)

یافته‌های جدول ۸ نشان می‌دهد که اثر امنیت موجود در پارک بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک معنی‌دار می‌باشد ($p - \text{value} < ۰/۰۵$). در ادامه نیز اثر آزادی و راحتی حضور در پارک بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک ($p - \text{value} < ۰/۰۵$) و اثر امکانات موجود در پارک بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک معنی‌دار می‌باشد ($p - \text{value} < ۰/۰۵$). اثر زمان حضور ساکنین در پارک بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک معنی‌دار نمی‌باشد ($p - \text{value} > ۰/۰۵$). در ادامه نیز نتایج نشان می‌دهد که متغیر امنیت موجود در پارک دارای بیشترین تأثیر (۰/۶۳۶) بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک می‌باشد.

جدول ۹- جدول کلی آزمون فرضیات تحقیق بر اساس مدل معادله ساختار تحقیق

اولویت	ضریب	ادعای فرضیه تحقیق
۱	۰/۶۳	امنیت موجود در پارک - تمایل بانوان در استفاده از پارک
۲	۰/۲۵	آزادی و راحتی (آسایش) - تمایل بانوان در استفاده از پارک
۳	۰/۱۶	امکانات موجود در پارک - تمایل بانوان در استفاده از پارک
۴	۰/۰۵	زمان حضور ساکنین در پارک - تمایل بانوان در استفاده از پارک

(منبع: یافته های پژوهش، ۱۴۰۳)

با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان بیان کرد که در این مدل امنیت موجود در پارک دارای ضریب تأثیر ۰/۶۳، آزادی و راحتی (آسایش) دارای ضریب تأثیر ۰/۲۵، امکانات موجود در پارک دارای ضریب تأثیر ۰/۱۶ و زمان حضور ساکنین در پارک دارای ضریب تأثیر ۰/۰۵ می‌باشند. بنابراین مهمترین عامل تأثیر گذار در حضور بانوان، امنیت موجود در پارک می‌باشد (جدول ۹).

بحث و نتیجه گیری

هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر امنیت بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک ملت شهر بهشهر بوده و به‌طور خاص، این پژوهش به شناسایی عوامل موثر بر احساس امنیت بانوان در این فضا پرداخته است. لذا پژوهش حاضر، در پی پاسخ به این سوال است که آیا امنیت بر میزان تمایل بانوان در استفاده از پارک تأثیر دارد؟ و نشان می‌دهد امنیت، مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر تمایل بانوان به استفاده از پارک ملت در شهر بهشهر است. نتایج نشان داد که مهمترین عامل تأثیرگذار بر تمایل بانوان به استفاده از این پارک، امنیت موجود در آن است. در ادامه به تبیین و بررسی این یافته و سایر عوامل تأثیرگذار پرداخته شده است. امنیت مهم‌ترین دغدغه بانوان در استفاده از فضای عمومی پارک ملت است. این امر می‌تواند به دلایل مختلفی از جمله تجربیات شخصی از ناامنی در پارک، مشاهده رفتارهای نامناسب، نبود روشنایی کافی، فقدان حضور نیروهای امنیتی و طراحی نامناسب پارک باشد. عامل دوم تأثیرگذار بر تمایل بانوان به استفاده از پارک ملت، آزادی و راحتی است. این امر به معنای احساس امنیت و آسودگی خاطر در هنگام حضور در پارک، عدم وجود مزاحمت و آزار و اذیت، امکان انجام فعالیت‌های مختلف بدون قضاوت و محدودیت و وجود امکانات رفاهی مناسب مانند سرویس بهداشتی، نمازخانه و ... است. وجود امکانات متنوع و جذاب در پارک می‌تواند عاملی برای افزایش تمایل بانوان به استفاده از آن باشد. این امکانات می‌توانند شامل فضای سبز مناسب برای پیاده‌روی و ورزش، زمین بازی برای کودکان، مبلمان شهری راحت، فضای مناسب برای مطالعه و کار، امکانات ورزشی و ... باشند.

زمان حضور ساکنین در پارک: حضور ساکنین دیگر در پارک، به ویژه در ساعات شلوغی، می‌تواند به افزایش احساس امنیت و کاهش حس تنهایی در بانوان منجر شود. بنابراین نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که عوامل متعددی بر تمایل بانوان به استفاده از فضای عمومی پارک ملت شهر بهشهر تأثیر می‌گذارند. در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که بر اساس نظریه نیازها در هرم مازلو، امنیت یکی از نیازهای ضروری و پای‌های برای تعالی انسان تلقی می‌شود، درست شبیه نیازهای فیزیولوژیک که برای تداوم حیات ضرورت دارد. لذا ارتقاء این مؤلفه بر سلامت و سعادت انسان‌ها و در نتیجه جامعه تأثیر مستقیمی می‌گذارد.

در مطالعات نظری پژوهش حاضر، سابقه مطالعات پیشین مورد بررسی قرار گرفته است. ریگی و حضرتی (۲۰۲۳)، به بررسی فضای شهری و احساس امنیت اجتماعی پرداختند که نتایج نشان دهنده این بود که بین فضای شهری و

ایجاد حس امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود داشت بنابراین با توجه به پرداختن به مساله فضای شهری و امنیت و نیز نتایج حاصله این پژوهش تا حد زیادی همراستا با پژوهش حاضر ما می باشد. در مطالعات دیگر حسینی و احمدی (۲۰۲۱)، آریان کیا (۲۰۱۸) و شیرزایی و سلاورزی زاده (۲۰۲۱) به بررسی مولفه های ایجاد حس امنیت برای زنان در فضاهای عمومی از جمله پارکها پرداختند که هم از حیث موضوع و هم نتایج حاصل شده، منطبق بر پژوهش ما هستند. همچنین در مطالعات خارجی بررسی شده در بخش پیشینه از جمله پوچی و همکاران (۲۰۲۳) و ناوارته و همکاران (۲۰۲۱)، این مطالعات در مجموع نشان می دهند که پرداختن به عوامل محیطی مانند آلودگی، روشنایی و میزان جرم و جنایت، و ترویج طراحی و برنامه ریزی شهری حساس به جنسیت، می تواند امنیت و تمایل زنان به استفاده از فضاهای عمومی از جمله پارک های شهری را افزایش دهد. بنابراین این پژوهش ها نیز در راستای مقاله حاضر هستند.

زنان به دلیل عوامل مختلف، از جمله جنسیت، سن، وضعیت تاهل، طبقه اجتماعی و قومیت، در مقایسه با مردان، احساس امنیت کمتری در فضاهای عمومی می کنند. این امر می تواند منجر به محدود شدن تحرک، کاهش مشارکت اجتماعی و به حاشیه رانده شدن زنان از جامعه شود. نتایج به دست آمده به روشنی نشان می دهد که احساس ناامنی، چه از طریق تجربه شخصی یا مشاهده رفتارهای نامناسب، می تواند میزان حضور بانوان در فضاهای عمومی را به شدت کاهش دهد. مواردی نظیر روشنایی ناکافی، فقدان نیروهای امنیتی، و طراحی نامناسب پارک باعث ایجاد نگرانی های امنیتی در میان بانوان شده است. بنابراین، پاسخ به سوال تحقیق که آیا امنیت بر میزان تمایل بانوان به استفاده از پارک تأثیر دارد، مثبت است. امنیت به عنوان یک ضرورت حیاتی، عامل اصلی تعیین کننده در تصمیم گیری بانوان برای حضور در پارک شناخته می شود. علاوه بر امنیت، عوامل دیگری نیز مانند آزادی و راحتی، وجود امکانات رفاهی، و تنوع فعالیت های ممکن در پارک، نقش مهمی در افزایش تمایل بانوان به استفاده از پارک دارند. بانوان نیاز به فضایی دارند که علاوه بر امنیت، امکان آزادی در انجام فعالیت های مختلف، بدون نگرانی از قضاوت یا آزار و اذیت را فراهم کند. نوآوری این تحقیق در این است که علاوه بر تأیید اهمیت امنیت، به بررسی عوامل مکمل نیز پرداخته و نشان داده است که فراهم کردن امکانات رفاهی مناسب و ایجاد فضایی راحت و دلپذیر نیز می تواند به شکل چشم گیری میزان استفاده بانوان از فضاهای عمومی را افزایش دهد. این یافته ها می تواند به سیاست گذاران و مدیران شهری کمک کند تا با بهبود زیرساخت های امنیتی و رفاهی، شرایط بهتری برای حضور بانوان در فضاهای عمومی ایجاد کنند. در ادامه پیشنهاداتی برای افزایش امنیت پارک برای بانوان مطرح می گردد:

- به کارگیری نگهبانان بیشتر با تدابیر خاص می تواند موجب برقراری امنیت در پارک ها شود. تعبیه یک حریم امن در اطراف دیواره بیرونی پارک و اتاق نگهبانان در این محوطه می تواند یک لایه امنیتی برای پارک ها باشد. علاوه بر اینکه نگهبانان دیدی به داخل پارک ندارند، همیشه در دسترس هستند و در مواقع خطر امنیت پارک را برقرار می کنند.

- علاوه بر اینها، با توجه به نقش مادرانگی بانوان و نگرانی دائم آنها از کودکان، تعبیه اتاق های کودک در پارک ها به همراه کودک یار مجرب می تواند خیال بانوان را آسوده کند و موجبات فراغت خاطر آنها را فراهم نماید. در این اتاق ها، می توان سرگرمی های مناسب با رده های سنی مختلف را فراهم کرد و این آسایش و امنیت کودکان خود به طور غیر مستقیم موجب آسایش و احساس امنیت بانوان است.

سپاسگزاری

از کلیه افرادی که در تکمیل پرسشنامه تحقیق، نویسندگان را یاری کرده اند صمیمانه سپاسگزاریم.

پی نوشت

1. Separate Spheres
2. Stanco
3. Kaiser- Meyer- Olkin- a measure of sampling adequacy
4. Battlet's test of sphericity
5. Analysis of Moment Structures
6. Root Mean Square Error of Approximation
7. Comparative Fit Index
8. Normed Fit Index
9. Square Residual Mean Root

حامی مالی: بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

سهم نویسندگان در پژوهش: همه نویسندگان، در بخش‌های نگارش و تنظیم مقاله حاضر نقش و سهم برابر دارند.

تضاد منافع: نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

References

- Abdul Rashid, S., Wahab, M. H., and Wan Mohd Rani, W. N. M. 2017. Street Design and Women's Safety Perception. In Planning Malaysia, 15, Malaysian Institute of Planners. <https://doi.org/21837/10/pm.v15i313/4>
- Akbari, A., and Lotfaiyan, N., Hassnpour .2020. Practical Strategies and Smart City Solutions to Promote Women's Security in Public Areas (Case Study: Tehran District 16), Creative city design: 3 (2), 126-140. <http://doi.org/10.22103/JUSG.2022.2076>
- Ariankia, M. 2018. Measuring the factors affecting the sense of security and presence of women in urban spaces; Case study: Gorgan City Park, Zagros Landscape Quarterly, 10(37), 29-48 <https://www.sid.ir/paper/1061100/fa> (In Persian)
- Azar, A. and Mohammadi Birang, M. 2019. Analyzing Women's Sense of Security in Public Spaces with Emphasis on Urban Parks, Case Study: Tabriz, Bi-Quarterly Journal of Urban Ecology Research, 10(2), 27-40. <https://doi.org/10.30473/grup.2020.7076> (In Persian)
- Barker, A. Holmes, G. Alam, R. Cape-Davenport, L. Osei-Appiah, S. and Warrington Brown, S. 2022. What Makes a Park Feel Safe or Unsafe? The views of women, girls and professionals in West Yorkshire. University of Leeds, Leeds. <https://doi:10.48785/100/108>
- Basu, N., Haque, M. M., King, M., Kamruzzaman, M., & Oviedo-Trespalcacios, O. (2021). The unequal gender effects of the suburban built environment on perceptions of security. In Journal of Transport & Health (Vol. 23, p. 101243). Elsevier BV. <https://doi.org/1016/10/j.jth.101243/2021>
- Byun, G., & Ha, M. (2023). Environmental factors affecting fear of crime among young women on streets in Seoul. In Journal of Asian Architecture and Building Engineering: 22 (5), 3065–3081. Informa UK Limited. <https://doi.org/1080/10/2023/13467581.2172338>
- Carmona, M. (2019). Principles for public space design, planning to do better. Urban Design International, 24, 47–59. <https://doi.org/10.1057/s41289-018-0070-3>
- Day, K. 2000. The ethic of care and women, s experiences of public space, Journal of environmental psychology, 20, 103–124. <https://doi.org/10.1006/jevp.1999.0152>
- Frost & Sullivan (2014). IBM .2014. Global best-in-class smart city integrator visionary innovation leadership award. Palgrave Macmillan, 1–7.

- Ghodrati, S. and Roshandel, T. 2016. Urban Settlements and Women's Security in Public Spaces: A Case Study of Sabzevar City, Quarterly Journal of Geographical Studies of Arid Regions, 6(24), 68-85 https://jargs.hsu.ac.ir/article_161417.html (In Persian)
- Hosseini, A and Ahmadi, S. 2021. Analysis of the components of women's sense of social security in public spaces, case study: Sadeghieh neighborhood, District 2 of Tehran, The 9th National Conference on Civil Engineering, Architecture and Sustainable Urban Development of Iran. <https://civilica.com/doc/1434231/>
- Karami, I., Karimi, F. and Dehghan Mangabadi, A. 2014. Investigating the physical role of the environment in women's social security in urban public spaces, case study: Varamin city parks, Shahr-e-Iman magazine, online publication August 10. <https://10.22034/ispdrc.2023.2010906.1046>
- Kamali, R. and Sahraeinejad Robati, M. 2021. Designing the environment of urban parks with the CPTED approach with the aim of improving the sense of security in the Islamabad neighborhood, District 2 of Tehran, Sustainability, Development and Environment 2 (1), 43-60, <https://www.sid.ir/paper/410341/fa#downloadbottom>
- Krenichyn, K. 2005. Women and physical activity in an urban park: Enrichment and support through an ethic of care. Journal of Environmental Psychology, 24(1), 117-130. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(03\)00053-7](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(03)00053-7)
- Mirkatoli, J. and Arianakia, M. 2024. A New Perspective on Urban Housing, Perspectives, Policies and Models, First Edition, Golestan University Press, Golestan. <https://www.adinehbook.com/product/6007102823>
- Mirkatoli, J., Jafarkhani, Z. and Khakjete, S. 2023, Measuring physical-social factors affecting women's sense of security in urban spaces, case study: Imam Khomeini Street, Gorgan City, Journal of Urban Social Geography, 10(1), 195-211 <https://ensani.ir/fa/article/566572> (In Persian)
- Mishra, S., & Gupta, N. 2018. Exploring Women's Perception About the Planning & Design of Public Parks in Planned Neighbourhood of Bhubaneswar City. In SSRN Electronic Journal. Elsevier BV. <https://doi.org/2139/10/ssrn.3233561>
- Navarrete-Hernandez, P., Vetro, A., & Concha, P. (2021). Building safer public spaces: Exploring gender difference in the perception of safety in public space through urban design interventions. Landscape and Urban Planning 214(2):104180 <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2021.104180>
- Neha J, P., Prasad, P., Shayna M, C., Gatha, S., & Truls, O. (2018). Safe Spaces for Women to be Physically Active in Greater Noida City, India. In Advances in Environmental Studies (Vol. 2, Issue 2). sPage.direct. <https://doi.org/36959/10/742/209>
- Lotfi, S., Anamoradnejad, R.B. and Sasanipour, M. 2022. Investigating the feeling of security in public spaces (case study of Shiraz metropolis), Journal of Urban Research and Planning, 5(19), 39-56 <https://www.sid.ir/paper/220331/fa#downloadbottom> (In Persian)
- Pucci, P., Vecchio, G., & Gallego Vega, E. A. 2023. Women's mobilities and perceived safety: urban form matters. Evidence from three peripheral districts in the city of Bogotá. Journal of Urbanism: International Research on Placemaking and Urban Sustainability, 16(3), 310-340. <http://10.1080/17549175.2021.1987300>
- Rigi, R. and Hazrati, S. 2013, Explaining the relationship between urban space and the feeling of social security (case study of Soran city), Quarterly Journal of Urban Futures Studies, 3(4), 65-79 <https://www.sid.ir/paper/1154184/fa> (In Persian)
- Sadeghi, A. and Pourgholami Sarvandani, M. R. 2020. An analysis of environmental elements affecting women's sense of security in urban spaces studied: the city of Rey, Bi-Quarterly Journal of Social-Police Research on Women and the Family, 8(2), 426-449. <https://www.sid.ir/paper/968384/fa> (In Persian)

- Saydi, A. and Ghasemnejad, G. R. 2020. Sociological study of social factors affecting social security. Case study: Women aged 15 to 65 in Ilam, Bi-Quarterly Journal of Social-Police Research on Women and Family, 8(1), 199-216 <https://www.sid.ir/paper/367402/fa> (In Persian)
- Shirzaei, M and Salvarzizadeh, M .2020. Social security of women in public spaces of the city, The Third International Conference on New Technologies in Architectural Engineering and Urban Planning in Iran, <https://civilica.com/doc/1437570> (In Persian)
- Yıldırım, O. C and Celik, E. 2023. Understanding pedestrian behavior and spatial relations: A pedestrianized area in Besiktas, Istanbul, Frontiers of Architectural Research, 12(1), 67-84. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2022.06.009>

